

U BIJAKOVIĆIMA EKSHUMIRANI POSMRTNI OSTATCI ŽRTVE IZ 1945.

Široki Brijeg, 30. srpnja 2018. (brotnjo.info) – U organizaciji Povjerenstva za obilježavanje i uređivanje grobišta iz Drugoga svjetskoga rata i poraća u petak 27. srpnja ekshumirani su posmrtni ostatci žrtve iz 1945., pronađeni na području Bijakovića. Povjerenstvo, na čelu s pročelnikom Slavenom Markotom, s posebnim je pijetetom pristupilo ekshumaciji, čije je radove vodio arheolog Tino Tomas. Voditelja i ostale sudionike ekshumacije tijekom obavljanja radova posjetili su: vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« fra Miljenko Stojić, načelnik općine Čitluk Marin Radišić, predsjednik Općinskog vijeća Čitluk Predrag Smoljan i savjetnik načelnika Mate Miletić.

Iz Povjerenstva poručuju da, na žalost, na području naše općine ima još mjesta koja skrivaju posmrtne ostatke žrtava iz Drugog svjetskog rata i poraća te da će se

Povjerenstvo nastaviti skrbiti kako bi njihovi posmrtni ostatci, ne budu li identificirani i rodbina ih ne pokopa nakon ekshumacije, završili u dostojanstvenu ambijentu Groblja mira na Bilima iznad Goranaca. ✍

BISKUP BOGOVIĆ NA BILIMA: POKOPATI MRTVE OPĆELJUDSKI JE ZAKON

Bile, 18. kolovoza 2018. (M. Jurković / hrvvijet.net) – U organizaciji Hrvatskog narodnog sabora (HNS) BiH na spomen području »Groblje mira« na Bilima, platou između Mostara i Širokog Brijega, u prigodi Europskoga dana sjećanja na žrtve totalitarizama – komunizma, nacionalsocijalizma i fašizma – organizirano je obilježavanje 73. obljetnice velikog stradanja hrvatskoga naroda i održana komemoracija za sve žrtve Drugoga svjetskoga rata, poraća i Domovinskoga rata.

Misno slavlje predvodio je gospićki biskup u miru Mile Bogović, koji

je u svojoj propovijedi naglasio kako je sveti zadatak svakoga pokopati i posvjestiti nazočnima da je i Isus bio osuđen i pokopan. »Pred našim naraštajima stoji još jedan veliki zadatak: mnoga naša braća i sestre završili su na otpadu kao smeće i bačeni u jazbine i jazovke. Treba ih pokopati. Oni koji su ih pobili nisu imali razinu kulture koja je bila u Rimskom carstvu pa nije bilo dopušteno da ih se kao ljude pokopa. Znademo da je Pilat dopustio da se Isusa skine s križa i da ga se pokopa. Pokopati mrtve nije se javilo s kršćanstvom, to je općeljudski zakon. Prijašnji hrvatski

naraštaj nije mogao taj zakon ispuniti pa je to ostalo kao naš zadatak. Ne bi bilo dobro da ga ostavimo onima iza sebe«, podsjetio je u propovijedi biskup Bogović. Ocijenio je da se na ovom području u BiH učinilo znatno više nego u Republici Hrvatskoj. »I na tom polju otišli ste vi ovdje dalje nego mi u Hrvatskoj. Vi ste svjesni da iz središnje vlasti ne ćete imati neku potporu. Toga je ovdje svjesna Crkva i lokalne vlasti. Ovo ovdje gdje se nalazimo pokazuje dokle ste došli. No, jasno je da se ovdje ne može riješiti cjelokupni zadatak koji stoji pred hrvatskim narodom i hrvatskom Crkvom«, istaknuo je biskup Bogović. Ponovio je kako je pravo na grob jedno od temeljnih ljudskih prava. »Želimo da se svi koji nisu bili pokopani svečano pokopaju, kao što su to radili i prvi kršćani. Najbolje bi bilo da se svi koji budu identificirani pokopaju na obiteljskom groblju. Za one kojima ne možemo ustanoviti identitet prijedlog je da se pokopaju u tzv. Svehrvatskom grobu na Krbavskom polju, podno Crkve hrvatskih mučenika ili na "Groblju mira" ovdje na Bilima«, zaključio je biskup Bogović.

Nazočnima se nakon sv. mise zadušnice obratio i Ilija Vrljić, pročelnik Odjela za Drugi svjetski i Domovinski rat HNS-a BiH, koji je predstavio gradnju ovog spomen obilježja od postavljanja kamena temeljca 2013. do danas. »Evo već punih pet godina zaredom okupljamo se na ovome svetom i povijesnom mjestu u povodu Europskog dana sjećanja na totalitarne režime: komunizam, nacionalsocijalizam i fašizam, koji se diljem Europe obilježava 23. kolovoza, a mi ga tradicionalno obilježavamo subotom najbližoj tome danu i tako će biti i ubuduće. Ove smo godine završili izgradnju sve podzemne infrastrukture, pratećih objekata s uredima i sanitarnim čvorom, iskopali smo rupe za sadnju drvoreda te postavili konture polja za križeve i tako konačno došli do zadnog cilja a to je postavljanje križeva«, istaknuo je Vrljić.

Fra Miljenko Stojić, dopredsjednik i povjerenik Komisije HBK i

BK BiH za hrvatski martirologij u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj biskupiji, kazao je kako je iz godine u godinu vidljiv napredak na izgradnji spomen područja »Groblje mira« na Bilima. »Postavili smo i prve križeve za naše pobijene. Riječ je o braći redovnicima i svećenicima te jednoj časnoj sestri, pripadnicima ovih naših hercegovačkih zajednica. Voljeli su i vodili svoj narod pa kada je trebalo dali i život za njega. S. Regina Milas u toj je prigodi oprostila svome ubojici i poklonila mu ručni sat. Tako su ginula i mnoga naša braća i sestre. Ovim današnjim činom stvaramo okvir za postavljanje križeva i za njih«, poručio je fra Miljenko Stojić.

Na kraju komemoracije nazočnima se obratio i hrvatski član Predsjedništva BiH i predsjednik HNS-a i HDZ-a BiH Dragan Čović te pozvao sve na razmišljanje o budućnosti. »Ovo Groblje mira, koje ćemo zajedno graditi, neka nam bude po-

ticaj za našu mladost. Da upravo oni, rasterećeni okova razdora, osmišljaju obitelj i ljubav. Da im obitelj bude osnovna vrijednosti društva kojega će graditi na ovim prostorima. Naš cilj mora biti izvrsnost građena na našoj vjeri. Na kraju, dragi prijatelji, sve vas pozivam da nastavimo graditi ovaj spomen. Uz zahvalu organizacijskome odboru, koji je sve ovo do sada uradio, upućujem svoju riječ nositeljima vlasti da učvrste sustav koji će osigurati normalno upravljanje ovim sada već vrlo složenim projektom. Institucija koja će skrbiti o Groblju mira na Bilima treba u potpunosti zaživjeti do našega okupljanja 2019. Završimo prometnice prema ovom izvoristu naše snage, i od Mostara i od Širokog Brijega. To nije prezahatjevan projekt. Još jednom naglašavam, držimo se zajedno i ne brinimo se za budućnost«, poručio je na koncu hrvatski član Predsjedništva BiH Dragan Čović. ✍

SVETA MISA ZADUŠNICA KRAJ HUSINE JAME NA VAGNJU – SPOMEN NA MNOGOBROJNE ŽRTVE JUGOKOMUNISTIČKOG REŽIMA

Vaganj, 1. rujna 2018. (Lucijana Kožul) – Danas je održana sv. misa zadušnica za mnogobrojne nevine žrtve koje su jugokomunisti u Drugome svjetskome ratu likvidirali bez ikakva suda i ubacili u Husinu jamu. Kasnije su je zatrpali velikom količinom raznoraznog otpada.

Sv. misno slavlje predvodio je vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača« fra Miljenko Stojić u suslavlju s 20-ak svećenika. Nazočilo je oko 4.000 vjernika.

»Na ovo mjesto u ovaj subotnji dan zacijelo nas nije dovela mržnja prema nekome, osveta, već nas je dovela ljubav prema nevinim žrtvama, ljubav prema dobru. Iskazujemo poštovanje životu tamo gdje su ga bezobzirno gazili. Kršćanski je ovo stav od samih početaka. Ti naši

predčasnici marno su zapisivali svoje žrtve, svoje mučenike, da bi kasnijim naraštajima svijetlili u životu. Zato znamo danas za njih, zato im se klanjamo i kad nam je teško sjećamo se da se sve može nadvladati vjerom u Boga«, riječi su fra Miljenka Stojića. U svojoj propovijedi također je ista-

knuo važnu ulogu Katoličke Crkve u hrvatskom narodu koja »...kao uvijek kroz povijest, nije se dala i ne da se ušutkati. Nastavlja onim stopama koje joj je u novije vrijeme zacrtao bl. kardinal Alojzije Stepinac. Oprašta svakomu, ali ljubomorno čuva svoje mučenike.«

Nakon sv. mise zadušnice uslijedio je komemorativni dio. Vijence su položili predstavnici mnogobrojnih udruga, predstavnici civilnih vlasti te Ministarstva hrvatskih branitelja. Svakako među njima treba istaknuti

alkare koji su se počeli uključivati u ovaj događaj.

Husina jama nalazi se uz staru cestu između Sinja i Livna na predjelu zvanom Vaganj. Od 1944. do završetka Drugog svjetskog rata u nju je

bačeno između 500 i 1.500 osoba. Obilježavanje ovog događaja započelo je 1999. zahvaljujući velikom trudu i zalaganju dr. fra Bože Norca Kljaje, umirovljenog profesora splitskog KBF-a. ✍

ŽRTVE TOTALITARIZMA POSTAJU SVETCI

Široki Brijeg, 12. rujna 2018. (Lucijana Kožul) – Vera Soldo, novinarka radiopostaje Deutsche Welle, 11. rujna 2018. na njihovu je portalu objavila razgovor s vicepostulatorom postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće« fra Miljenkom Stojićem te Seadom ulićem, predsjednikom Udruženja antifašista i boraca Narodno-oslobodilačkog rata Mostar. U razgovorima se spominju jugokomunistički zločini na području Hercegovine, posebno zločini na Širokom Brijegu gdje su franjevci pobijeni i zapaljeni.

Fra Miljenko Stojić govori kako se jugokomunistički zločini u Hercegovini gotovo pola stoljeća nisu smjeli spominjati. Tek nakon dolaska demokracije počinje potraga za posmrtnim ostacima pobijenih franjevaca. Svi oni koji su spominjali nešto o zločinima na Širokom Brijegu, bili su uhićivani. Ratno sklonište gdje su fratri ubijeni jugokomunisti su zatrpali i dotični se nisu smjeli iskapat. Također fra Miljenko opovrgava laži kojima

je jugokomunistički totalitarizam desetljećima pravdao smaknuća hercegovačkih franjevaca. »Fratri su optuživani da su prilikom napada jugokomuniste polijevali vrelim uljem i pucali na njih, što je velika laž jer se vidi da je to potpuno nemoguće i po samostanskoj arhitekturi. Ali, što je možda i najvažnije, njihovi planovi za napad pokazuju da svega toga nije bilo. Do tih planova, dokaza, 1971. uspio je doći fra Andrija Nikić u Vojnom arhivu u Beogradu.« Još uvijek nema pronalaska odgovornih za zločine. Fra Miljenko kaže kako ni Hrvatska ni BiH nisu odradile svoj dio posla glede ovoga te dodaje da to nije na Vicepostulatori, ona traži žrtve a ne zločince kako bi jednoga dana bile uzdignute na čast oltara.

Sead ulić kaže kako se događaji iz veljače 1945. moraju istražiti i pravno kazniti te će do kraja ove godine biti podnesena prijava nadležnom tužiteljstvu protiv nepoznatih počinitelja. Nejasno je kako se nijedno tužiteljstvo nije bavilo ovim događajem. »Također, niti jedan političar ili stranka ovo pitanje u pravnom smislu nisu tretirali. U političkom jest, pa se onda nameće logičan zaključak: ne koriste li političari i ovu situaciju za vlastite političke bodove te im odgovara ovo pitanje držati što duže otvorenim«, kaže ulić. »Svi moramo imati snage suočiti se s prošlošću kakva god ona bila. Neke činjenice svi moramo prestati glorificirati i raditi zamjene teza. Kada za to smognemo snage, onda ćemo imati snage i vlastitoj djeci reći istinu o našim očevima i djedovima. Tada će doći katarza, a s njom i oprost, pomirenje i izgradnja budućnosti«, naglašava ulić. ✍

ČITLUK: EKSHUMIRANI POSMRTNI OSTATCI HRVATSKOGA VOJNIKA IZ DRUGOGA SVJETSKOGA RATA

Čitluk, 19. listopada 2018. (citluk.ba) – Povjerenstvo za obilježavanje i uređivanje grobišta iz Drugoga svjetskoga rata i poraća na području općine Čitluk obavilo je ekshumaciju posmrtnih ostataka iz grobišta na području Međugorja. Nakon odluke Povjerenstva i dopisa Mjesne zajednice Međugorje, predsjednik Povjerenstva Slaven Markota organizirao je ovu ekshumaciju. Postupak ekshumacije vodio je arheolog Tino Tomas. Tijekom ekshumacije uz posmrtnu ostatku jedne muške osobe pronađena je obuća te različiti osobni predmeti koji potvrđuju iskaze podnositelja prijave o postojanju grobišta

s posmrtnim ostacima hrvatskoga vojnika iz Drugoga svjetskoga rata.

Uz arheologa Tomasa, djelatnika angažiranih na iskopavanju posmrtnih ostataka i članova Povjerenstva, dijelu današnje ekshumacije još su nazočili: voditelj Odjela HNS-a za Drugi svjetski i Domovinski rat Ilija Vrljić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće« fra Miljenko Stojić, načelnik općine Čitluk Marin Radišić, predsjednik Općinskog vijeća Čitluk Predrag Smoljan, savjetnik načelnika Mate Miletić i predsjednik Mjesne zajednice Međugorje Dragan Vasilj.

Također su ekshumaciji nazočili pripadnici PP Čitluk i komunalni redari.

Grobište s posmrtnim ostatcima obilježilo je mjesno pučanstvo i čuvalo uspomenu na ubijenoga. Prema kazivanjima više svjedoka, ovdje je ubijen hrvatski vojnik na prijelazu s 1944. na 1945. i bio je iz okolice Čapljine. U Međugorju su ga zarobili partizani. Nakon nekog vremena provedenog u zarobljeništvu oslobođen je, a partizanka Sava, koja ga nije mogla vidjeti slobodnog, netom nakon oslobođenja usmrtila ga je dok se vraćao kući.

Nakon ekshumacije posmrtni ostatci bit će pohranjeni u kosturnici čitlučkog groblja Podadvor dok se ne završi cijeli postupak i ne organizira dostojanstven pokop. Počivao u miru Božjem. ✍

NA ŠIROKOM BRIJEGU ODRŽAN X. SIMPOZIJ STOPAMA POBIJENIH

Široki Brijeg, 28. listopada 2018. (Lucijana Kožul) – Danas, u nedjelju, na Širokom je Brijegu održan X. simpozij Stopama pobijenih koji organizira Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće« na čelu s fra Miljenkom Stojićem. Svrha mu je osvjetljavanje jugokomunističkog ubojstva 66 hercegovačkih franjevača te povijesnih okolnosti u kojima se to sve dogodilo.

Simpozij je započeo sv. misom u samostanskoj crkvi koju je, uz vicepostulatora fra Miljenka Stojića, vikara Hercegovačke franjevačke provincije fra Ivana Ševe i gvardijana fra Tomislava Puljića, predslavio don Ivan Miklenić, glavni urednik *Glasa Koncila*. U svojoj propovijedi don Ivan je istaknuo »da svaki čovjek ima u sebi urođeno svjetlo koje mu omogućuje razlikovanje dobra i zla i svaki čovjek ima, kad-tad, iskustvo gubljenja toga svjetla i popuštanja zlu.« Osvrnuo se također na poznate događaje na Širokom Brijegu. »I počinitelji strašnih zločina nad širokobriješkim franjevcima izgubivši duhovni "očinski vid" i postajući izvršitelji boljševičke ideologije i komunističke revolucije, upali su u strašnu tamu, ali, vjerujemo, nisu izgubili svijest da postoji svjetlo. Možda su mnogi počinitelji zločina u svojim neizbježnim i tjeskobnim nemirima pokušavali, poput Bartimeja, doći do obnove svjetla, no službena javnost, službena ideologija i politika to im je branila i onemogućavala. Možemo razumjeti da je takva javna klima postojala dok su komunisti bili i formalno na vlasti, ali ne možemo razumjeti zašto je i danas takva klima da nema javnih svjedočanstava o kajanju za te zločine, o priznavanju teškoga lutanja. Ne možemo razumjeti zašto ni danas nema javnih traženja oprostena jer to je jedini put oslobođenja, jedini put do svjetla i mira, i jer je to jedini način da se takvo strašno bolno iskustvo ne ponovi na novim pokoljenjima. Svi oni koji u politici i medijima podržavaju i obnavljaju takvu klimu, čine strašnu nepravdu počiniteljima zločina, ali i sadašnjim i budućim pokoljenjima kao i povijesnoj istini.«

Prostrana samostanska crkva bila je dupkom ispunjena. Svojim čitanjem sv. misu su uveličali članovi Franjevačkog svjetovnog reda koje predvodi fra Dane Karačić, a svojim pjevanjem veliki župni zbor pod ravnanjem s. Mire Majić.

Drugi dio simpozija nastavljen je u samostanskoj dvorani gdje su održana tri predavanja. Nazočio mu je također velik broj slušatelja.

Prvo izlaganje održao je povjesničar dr. Jure Krišto na temu »Mržnja prema vjeri u jugokomunističkoj ideologiji«. Između ostaloga je rekao sljedeće. »Odmah nakon preuzimanja vlasti, komunisti su zabranili sve katoličke organizacije, ukinuli su sve odgojno-obrazovne i karitativno-humanitarne ustanove u okrilju crkvenih redova, mnogi samostani časnih sestara, kao i biskupijske i župne zgrade, djelomice ili u cijelosti oduzete su i dane na korištenje drugima, vjerska pouka bila je dopuštena samo u crkvenim prostorima, agrarnom reformom te konfiskacijom i nacionalizacijom Crkvi je oduzet velik dio zemljišta i drugih posjeda, a svećenici na župama opterećivani su prekomjernim porezima, većina škola i učilišta za spremanje svećeničkih kandidata bila je zatvorena ili pred zatvaranjem, zabranjen je gotovo sav vjerski tisak. Uveden je sustav doušništva, tako da su svi svećenici bili pod neprestanom paskom.«

Profesorica i aktivistica Maja Runje govorila je na temu »Jugoslavenski komunizam i hrvatska mladež.« Istaknula je da se »jugoslavenski komunistički režim održavao silom, kao što to svi znamo. Nasiljem je grubo nasrtao na mlade ljude. Najdublju ranjenost osjetimo kad mislimo na Bleiburg. Žrtvoslovi, koliko ih postoji, pokazuju zastrašujuće veliki broj žrtava rođenih u razdoblju 1920. – 1925., dakle mladića, pa i djevojaka, s tek navršениh 20 godina života.«

U trećem izlaganju don Ivan Miklenić govorio je o »Lustraciji prema pisanju Glasa Koncila« U svojem nastupu istaknuo je posebno proces detuđmanizacije, tj. proces rashrvačivanja na svim područjima društvenoga života. »Službena politika, koja tobože ne utječe na državno odvjetništvo i pravosuđe, sve do naših dana spriječila

je da u Hrvatskoj bude procesuiran barem jedan jedini okrivljenik s partizanske i komunističke strane za zločine iz Drugog svjetskog rata ili poraća. Dvojicu visoko pozicioniranih pripadnika Udbe do sada je za atentat na hrvatskog emigranta Stjepana Urekovića pravomoćno osudio tek njemački sud.« Za kraj je rekao: »Premda je u doba vladavine nacionalnoga pomirenja Glas Koncila zagovarao odustajanje od lustracije, nakon razmahivanja procesa detuđmanizacije Glas Koncila je odlučno zagovarao i zagovara potrebu lustracije u Hrvatskoj.«

Simpozij je završio zahvalom svim posjetiteljima i predavačima te pozivom da se svi koji imaju bilo kakvu informaciju o ubojstvu fratara jave u Vicepostulaturu te na taj način doprinesu njezinu uspješnom radu. Moderator ovoga skupa bio je povjesničar Hrvoje Mandić. ✍

ŠIROKI BRIJEG: SV. MISA ZADUŠNICA ZA POKOJNE FRATRE I KAPITUL NA ROGOŽINAMA

Široki Brijeg, 29. studenoga 2018. (Lucijana Kožul) – Na blagdan Svih svetih franjevačkog reda članovi Hercegovačke franjevačke provincije stigli su na Široki Brijeg, kako to čine svake godine da bi se pomolili za pokojne fratre te proslavili svoj kapitul na rogožinama. I ovaj put okupila se gotovo sva Provincija iz domovine, njih 80-ak.

Kapitul su započeli molitvom srednjega časa te prigodnim predavanjem slovenskoga provincijala fra Marijana Čudena. Govorio je o temi

»Tko ima uho, neka poslušaj što duh govori... Manjoj braći danas«. Svoj nastup izgradio je na promišljanjima i porukama Plenarnog vijeća franjevačkog reda 2018., o čemu će se sljedećih mjeseci više govoriti u franjevačkim zajednicama. A jedna od neizostavnih točaka je ovaj migrant-ski val koji ne jenjava.

Usljediла je sv. misa. Uz ovaj dan fratre veže odredba da taj dan slave sv. misu za pokojnu braću. Stoga su ih se spomenula i okupljena braća na Širokom Brijegu, u samostanskoj

crkvi u kojoj su pokopana 24 fratra od njih 66 koji su ubijeni u Drugom svjetskom ratu i poraću. Naravno da su se ovom prilikom pomolili i za napućenu hrvatsku domovinu. Sv. misu je predvodio provincijal hercegovačkih franjevaca fra Miljenko Šteko, a propovijedao generalni vizitator Hercegovačke franjevačke provincije fra Mijo Džolan. Posebno je naglasio franjevačko razumijevanje današnjeg svijeta te da se franjevci nikada ne podlažu političkoj korektnosti, konformizmu, poltronstvu...

Spomenimo još da o pobijenim hercegovačkim franjevcima sada posebnu brigu vodi Vicepostulatura postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće« na čelu s fra Miljenkom Stojićem. U tu svrhu, između ostaloga, svake se godine 7. veljače na Širokom Brijegu obilježava obljetnica ubojstva svih franjevaca jer je uprava Provincije Široki Brijeg proglasila svojim središnjim žrtvoslovnim mjestom. U sklopu obilježavanja redovno se raspisuje i nagradni natječaj o pobijenim hercegovačkim franjevcima iz područja književnosti, glazbe, likovnosti, povijesti, računalstva, fotografije i videa. ✍

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subraće«, XIII, 1 (22),
Široki Brijeg, 2019. , siječanj – srpanj, 2019.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
Kard. Stepičca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...:

a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar;
Korisnik: Hercegovačka franjevačka
provincija;

Svrha: prilog Vicepostulaturi
žiro-račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Pred nama je još jedan broj našega glasila Stopama pobijenih. Stvaran je kao i prošlih godina, ustrajnim prikupljanjem svjedočanstava i dokumenata s raznih strana. Hvala Bogu, dosta se toga prikupilo, iako ništa nije previše. Trenutačno smo, mogli bismo reći, gotovo iscrpili sve te izvore. Ali Bog uvijek providi tako da ćemo u sljedećem broju, čvrsto vjerujem, moći objaviti nova postignuća na tom području. Trebamo samo provjeriti još neke činjenice.

Okolnosti u kojima živimo takve su kakve jesu. Nikada ne ćemo postići da budu baš onakve kakve bismo željeli imati. Neprestana je to borba i tako će i ostati. Važno je samo da smo razmišljali kako treba i nakon toga dali sve od sebe. Međutim, pitanje je jesmo li zaista bili takvi? Dogodi nam se da stvari gledamo samo kroz naočale svoje korisnosti ili kroz subjektivne naočale, a ne kroz one objektivne, koliko to koristi zajednici čiji sam član. Kad bismo znali tako postupati, mnogo toga bi oko nas bilo drukčije. Nema nam druge nego neprestano učiti mudrost življenja. Govore nam to svi naši mučenici kroz povijest. Nisu oni bili pojedinci koji su se borili za neke svoje osobne probitke, nego članovi zajednice koji su s njom živjeli i za nju dali život. Zbog toga ih se danas sjećamo i zbog toga ne će biti zaboravljeni. Svaki novi naraštaj, naime, treba svjetlo koje će ga voditi kroz život.

Da su pobijeni hercegovački franjevci zaista bili pravo to svjetlo, govore nam

mnoga svjedočenja. Neka od njih donosimo i u ovom broju glasila. Zanimljiva su, kao i sva druga koja smo do sada objavili. Pokazuju da se može sve učiniti ako se otvorimo svome Bogu i njegovu snagu prizovemo u svoj život. Pozivamo sve one koji su po zagovoru hercegovačkih pobijenih franjevaca doživjeli neku milost da nam se jave tako da njihovim svjedočenjem možemo obogatiti i druge. Smisao Božjega dara uvijek je u dijeljenju, a ne u sebičnu čuvanju samo za sebe.

Dok razmišljamo o svemu ovomu, zacijelo bismo se trebali upitati i koliko se borimo za svoju domovinu? Ona je naš okvir za postojanje na ovoj krhkoj zemlji i ne možemo dići ruke od nje, moramo joj pomagati. Najprije se trebamo početi moliti na tu nakanu da bismo nakon toga, u skladu s Božjim nadahnućem, počeli djelovati. Trebamo ju imati jer inače ne ćemo o svemu ovomu moći govoriti, kao što je to bilo u jugokomunizmu. Obvezuju nas na to svi pobijeni, ne samo naši fratri. Previše ih je zaista bilo kroz protekla vremena. Sada nam trebaju svijetliti kao uzor u izgrađivanju života dostojnoga za življenje.

Nadamo se da će kroz ovakve ili slične naočale početi gledati život i oni koji trenutno ne vide sreću u domovini pa odlaze diljem svijeta. Ne bude li nas na našim prostorima, nestat će nas i možda će samo povijest pisati o nama.

Glavu gore i neka nam je svima
mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Odjek u umjetnosti	45
Istraživanja	9	Nagradni natječaj	48
Stratišta	23	Podsjetnik	51
Pobijeni	26	Suočavanje s prošlošću	53
Glas o mučeništvu	37	Razgovor	54
Glas o znakovima	39	Podlistak	57